

کنترل منظر ساختمان و سیمای شهر قوانین مؤثر در کنترل ساختمان قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان

قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در تاریخ ۲۲ اسفند ۱۳۷۴ به تصویب مجلس شورای اسلامی و در ۲۷ اسفند همان سال به تأیید شورای نگهبان رسیده است. این قانون از مهم‌ترین قوانین در زمینه کنترل ساختمانی و عبارت است از مجموعه قانون، مقررات، آیین‌نامه‌ها، استانداردها و تشکلهای مهندسی، حرفه‌ای و صنفی که در جهت رسیدن به اهداف منظور در این قانون تدوین و به مورد اجرا گذاشته می‌شود.

بر اساس ماده ۲ این قانون، اهداف و خطمشی‌های آن چنین بر شمرده شده است:

- ۱) تقویت و توسعه فرهنگ ارزش‌های اسلامی در معماری و شهرسازی؛
- ۲) تنسيق امور مربوط به مشاغل و حرفه‌های فنی و مهندسی در بخش‌های ساختمانی و شهرسازی؛
- ۳) تأمین موجبات رشد و اعتلای مهندسی در کشور؛
- ۴) ترویج اصول معماری و شهرسازی و رشد آگاهی عمومی نسبت به آن و مقررات ملی ساختمان و افزایش بهره‌وری؛
- ۵) بالا بردن کیفیت خدمات مهندسی و نظارت در حسن اجرای خدمات؛
- ۶) ارتقای دانش فنی صاحبان حرفه‌ها در این بخش،
- ۷) وضع مقررات ملی ساختمان به منظور اطمینان از ایمنی و بهداشت، بهره‌دهی مناسب، آسایش و صرفه اقتصادی و اجرا و کنترل آن در جهت حمایت از مردم به عنوان بهره‌برداران از ساختمان و فضاهای شهری و ابنیه و مستحذات عمومی و حفظ و افزایش بهره‌وری از منابع، مواد و انرژی و سرمایه‌های ملی؛

۸) تهیه و تنظیم مبانی قیمت‌گذاری خدمات مهندسی،

- ۹) الزام به رعایت مقررات ملی ساختمان، ضوابط و مقررات شهرسازی و مفاد طرح‌های جامع و تفصیلی و هادی از سوی دستگاه‌های دولتی، شهرداری‌ها، سازندگان، مهندسان، بهره‌برداران و تمام اشخاص حقیقی و حقوقی مرتبط با بخش ساختمان به عنوان اصل حاکم بر کلیه روابط و فعالیت‌های آن‌ها و فراهم ساختن و زمینه همکاری کامل میان وزارت مسکن و شهرسازی، شهرداری‌ها و تشکلهای مهندسی و حرفه‌ای و صنوف ساختمان؛

- ۱۰) جلب مشارکت حرفه‌ای مهندسان و صاحبان حرفه‌ها و صنوف ساختمانی در تهیه و اجرای طرح‌های توسعه و آبادانی کشور براساس ماده ۳ این قانون، «سازمان نظام مهندسی ساختمان» برای تأمین مشارکت هر چه وسیع‌تر مهندسان در انتظام امور حرفه‌ای خود و تحقق اهداف این قانون در سطح کشور و در هر استان یک سازمان به نام سازمان نظام مهندسی ساختمان استان تأسیس شد. سازمان‌های یاد شده غیرانتفاعی بوده و تابع قوانین و مقررات عمومی حاکم بر مؤسسات غیرانتفاعی می‌باشند. سازمان نظام مهندسی از وظایف و اختیارات گسترده‌ای در دو حوزه «نظام مهندسی» و «کنترل ساختمان» برخوردار است که برخی از مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از:

○ برنامه‌ریزی به منظور رشد و اعتلای حرفه‌های مهندسی ساختمان و مشاغل مرتبط با آن.

- ارتقای دانش فنی و کیفیت کار شاغلان در بخش‌های ساختمان و شهرسازی از طریق ایجاد پایگاه‌های علمی، فنی، آموزش و انتشارات.
 - همکاری با مراجع مسئول در امر کنترل ساختمان از قبیل اجرای دقیق صحیح مقررات ملی ساختمان و ضوابط طرح‌های جامع و تفصیلی و هادی شهرها توسط اعضای سازمان حسب درخواست.
 - نظارت بر حسن انجام خدمات مهندسی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی در طرح‌ها و فعالیت‌های غیردولتی در حوزه استان و تعقیب متخلفان از طریق مراجع قانونی ذیصلاح.
 - مشارکت در امر ارزشیابی و تعیین صلاحیت و ظرفیت اشتغال به کار شاغلان در امور فنی مربوط به فعالیت‌های حوزه‌های مشمول این قانون.
 - تنظیم روابط بین صاحبان حرفه‌های مهندسی ساختمان و کارفرمایان و کمک به مراجع مسئول در بخش ساختمان و شهرسازی در زمینه ارجاع مناسب کارها به صاحبان صلاحیت و جلوگیری از مداخله اشخاص فاقد صلاحیت در امور فنی.
 - کمک به ترویج اصول صحیح مهندسی و معماری و همکاری با وزارت مسکن و شهرسازی در زمینه تدوین، اجرا و کنترل مقررات ملی ساختمان و استانداردها و معیارها.
 - کمک به ارتقای کیفیت طرح‌های ساختمانی، عمرانی و شهرسازی در محدوده استان و ارائه گزارش برحسب درخواست، شرکت در کمیسیون‌ها و شوراهای تصمیم‌گیری در مورد اینگونه طرح‌ها و همکاری با وزارت مسکن و شهرسازی و شهرداری‌ها در زمینه کنترل ساختمان و اجرای طرح‌های یاد شده با استفاده از خدمات اعضای سازمان استان.
 - ارائه خدمات کارشناسی فنی به مراجع قضائی و قبول داورى در اختلافاتی که دارای ماهیت فنی است.
- آیین‌نامه اجرایی قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان در بهمن ماه ۱۳۷۵ به تصویب هیات وزیران رسید. موضوعات مهمی چون «پروانه اشتغال به کار مهندسی»، «حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال»، «پروانه اشتغال به کار کاردانی و تجربی»، «نظارت و کنترل ساختمانی» و «سازمان نظام مهندسی ساختمان استان» عناوین فصول نخست این آیین‌نامه را تشکیل می‌دهند. علاوه بر این در سال‌های بعد، آیین‌نامه‌های جداگانه‌ای برای بعضی از مواد قانون نظام مهندسی تهیه و به تصویب رسید که آیین‌نامه ماده ۴ (آیین‌نامه صدور پروانه مهارت فنی برای کارگران ماهر)، آیین‌نامه ماده ۲۷ (ارجاع امور کارشناسی به مهندسان دارای پروانه اشتغال)، و آیین‌نامه ماده ۲۸ (آیین‌نامه تشکیلات حرفه‌ای کاردان‌های فنی) از آن جمله‌اند.

